

ПРИМЉЕНО: 23.09.2014			
Орг. јед.	Број	Прилег	Вредности
08	3043		

**УНИВЕРЗИТЕТ У КРАГУЈЕВЦУ
ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ**

НАУЧНО-НАСТАВНОМ ВЕЋУ ПРАВНОГ ФАКУЛТЕТА

Одлуком Стручног већа за друштвено-хуманистичке науке Универзитета у Крагујевцу, бр. IV /02/455/19 од 09. 07. 2014. формирана је Комисија за оцену подобности теме докторске дисертације под називом "*Криминолошко профилисање лица лишених слободе*", кандидаткиње *мр Иване Д. Петровић* у саставу: проф др Снежана Соковић, редовни професор Правног факултета Универзитета у Крагујевцу, ужа научна област: кривично-правна, проф. др Станко Бејатовић, редовни професор Правног факултета Универзитета у Крагујевцу, ужа научна област: кривично-правна, и проф. др Данка Радуловић, ванредни професор Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију Универзитета у Београду, ужа научна област: психологија. Комисија је прегледала и размотрила пријаву кандидаткиње, као и документацију приложену уз пријаву, на основу чега Наставно-научном Већу Правног факултета универзитета у Крагујевцу подноси следећи:

ИЗВЕШТАЈ

о оцени подобности теме докторске дисертације

1. Кратка биографија кандидата

Кандидаткиња *мр Ивана Д. Петровић*, рођена је 09.11.1976. године у Убу, Република Србија, где је завршила основну школу и општу гимназију. Паралелно је завршила и основну и средњу музичку школу у Ваљеву, инструментални одсек – клавир.

Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију, научно подручје Превенција и ресоцијализација, завршила је 2004. године са просечном оценом током студија 9,27. Исте године уписала је последипломске – магистарске студије – научно подручје – превенција и ресоцијализација. Кандидаткиња је положила све испите предвиђене наставним планом магистарских студија. Магистарску тезу под називом „*Индивидуалне и групне форме третмана осуђених лица*“ је одбранила 2013. године на Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију Универзитета у Београду.

Током 2014. године је демонстрирала на Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију Универзитета у Београду на предмету Пенологија. Од 2007. је по позиву учествовала у остваривању дела наставе на Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију Универзитета у Београду на предметима Педагогија младих и Пенолошка андрагогија. У истом периоду је била ангажована и као реализатор праксе. Од 2007. до 2014. године је била запослена као саветник у

третману у Казнено-Поправном Заводу у Београду-Падинска Скела у оквиру Управе за извршење кривичних санкција Министарства Правде Републике Србије. Волонтирала је у Установи за васпитање деце и омладине „Васа Стајић“, Дому за децу „Јован Јовановић Змај“, Институту за ментално здравље и Виктимолошком Друштву Србије.

Кандидаткиња је стекла професионално звање индивидуалног и групног психотерапеута. Након петогодишње едукације и положеног завршног испита је 2005. године добила звање психодрамског психотерапеута са сертификатом Београдског Психодрамског Центра, Савеза Друштава Психотерапеута Србије и Европске Асоцијације за Психотерапију. Такође, стекла је и звање ЕМДР терапеута – базични ниво, као и једногодишње искуство из области РЕБТ терапије.

Током свог професионалног развоја похађала је тренинге за посматраче суђења, рад са жртвама криминалитета, процес јавног заговарања и права расељених лица у Србији, тренере из области комуникацијских вештина, ненасилне комуникације, решавања конфликта, предрасуда, дискриминације, асертивности, тренерских вештина и специфичности радионичарског рада.

Била је ангажована на пројекту „Старији брат-старија сестра“ у организацији Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију и Факултета политичких наука Универзитета у Београду. Тренутно је ангажована на пројекту под називом *The Professional Competencies of a European Psychotherapist* који је организован од стране Европске Асоцијације за психотерапију у сарадњи са европским националним телима за психотерапију.

Члан је Европске Асоцијације за психотерапију (ЕАР), Савеза Друштава Психотерапеута Србије (SDPS), Београдског Психодрамског Центра (BPC). Подпредседник је Удружења специјалних педагога Србије.

2. Наслов, предмет и хипотезе докторске дисертације

2.1. Наслов докторске дисертације

„Криминолошко профилисање лица лишених слободе“

2.2. Предмет истраживања

Пораст криминалитета у свету је имао за директну последицу повећање обима лица лишених слободе. У настојањима да се превазиђе криза и смањи стопа рецидивизма, појављују се различите методе и технике криминолошке процене. Због тога је предмет истраживања у директној функцији актуелних светских трендова у области реакције друштва на криминал, посебно у домену криминолошке процене лица лишених слободе и односи се на сагледавање, анализу и испитивање примене метода и техника криминолошког профилисања лица лишених слободе, као и методолошка питања која стоје са њим у вези.

Дисертација је компонована из два дела: *Теоријски део* и *Истраживачки део*.

У *Теоријском делу*, дефинисан је теоријско-концептуални оквир истраживања, дата је критичка анализа развоја идеје и праксе криминолошког профилисања лица лишених слободе, анализа основних токова развоја криминолошког профилисања лица лишених слободе на међународном плану, анализа развоја и искуства у примени криминолошког профилисања лица лишених слободе у Србији у претходном периоду и према актуелним трендовима, историјско-филозофска и

методолошка основа криминолошког профилисања лица лишених слободе, дате су и импликације за примену криминолошког профилисања лица лишених слободе, као и преглед досадашњих истраживања. Садржаји овог дела организовани су у 6 поглавља.

У првом поглављу, које носи назив *Нормативно-правни извори криминолошког профилисања лица лишених слободе*, даће се систематична и једноставна презентација међународних и националних извора криминолошког профилисања лица лишених слободе, чиме ће се свеобухватно приступити анализи законских и подзаконских решења у свету и код нас и одлука међународних организација у вези са предметом истраживања. Даће се и осврт на нормативна решења у вези са криминолошким профилисањем лица лишених слободе и разматрити законски и други подзаконски акти који указују на стратешка опредељења у правцу развоја криминолошког профилисања лица лишених слободе.

У другом поглављу, под називом *Теоријске поставке у вези са криминолошким профилисањем лица лишених слободе*, полази се од анализе теоријских концепата биолошког, психолошког, социолошког и интегративног приступа.

У оквиру трећег поглавља, под називом *Историјско-филозофска основа криминолошког профилисања*, биће изнете основе историјског развоја и настанка криминолошког профилисања, као и појмовни апарат и операционалне дефиниције криминолошког профилисања, уз дијагностичку евалуацију, психолошко истраживање, анализу понашања, криминално-истражну анализу, профилисање криминалног догађаја и географско профилисање као основне приступе криминолошког профилисања, али и циљ, сврху и основне принципе криминолошког профилисања.

Четврто поглавље, под називом *Методологија криминолошког профилисања лица лишених слободе*, биће посвећено методама и техникама процене клиничке криминологије. У оквиру метода клиничке криминологије ће се пажња посветити криминолошкој дијагнози, прогнози и планирању, програмирању и праћењу третмана лица лишених слободе, док ће се у оквиру техника процене клиничке криминологије пажња посветити психометријском апарату и апарату за процену криминолошког ризика.

Пето поглавље, под називом *Импликације за примену криминолошког профилисања лица лишених слободе* биће посвећено улози криминолошког профилисања лица лишених слободе у фази вођења кривичног поступка и непосредно пре и у фази извршења казне. У оквиру криминолошког профилисања лица лишених слободе у фази вођења кривичног поступка биће речи о улози процене способности лица за давање веродостојног исказа током првог саслушања у претходном поступку, процени способности лица за саслушање у кривичном поступку, процени симулирања менталне болести, процени урачунљивости и постојања кривице лица, као и процени фактора који утичу на постојање олакшавајућих и отежавајућих околности. У оквиру криминолошког профилисања лица лишених слободе непосредно пре и у фази извршења казне биће речи о екстерној, интерној иницијалној и накнадној класификацији лица лишених слободе, као и процени у вези са доделом условног отпуста.

Шесто поглавље се логички наставља на претходно, *Анализом досадашњих истраживања*, где ће се приказати научно релевантни подаци оних истраживања

која су урађена на пољу примене криминолошког профилисања лица лишених слободе.

У *Истраживачком делу* ће се дати преглед истраживачке студије, предметно усмерене на квантитативну анализу примене метода и техника криминолошког профилисања лица лишених слободе које тренутно користе службена лица и носиоци функција надлежних органа у кривичном поступку у Београду. Осим дискусионих разматрања добијених резултата емпиријског истраживања, предвиђено је да се представе и ограничења током спровођења емпиријске студије, као и смернице за будућа истраживања, док ће закључна разматрања садржати и препоруке за даље деловање кроз унапређење праксе криминолошког профилисања лица лишених слободе.

2.3. Хипотетички оквир истраживања

Полазећи од тога да је хипотеза условљена дефинисаним предметом и научним циљем истраживања, хипотетички оквир истраживања подразумева следеће хипотезе:

ХИПОТЕЗА 1: Постоји корелација између познавања и значаја методологије криминолошког профилисања лица лишених слободе.

ХИПОТЕЗА 2: Постоје разлике у познавању методологије криминолошког профилисања лица лишених слободе између судија, јавних тужилаца и полицајаца.

ХИПОТЕЗА 3: Постоје разлике у значају методологије криминолошког профилисања лица лишених слободе између судија, јавних тужилаца и полицајаца.

ХИПОТЕЗА 4: Постоји корелација између присуства фактора криминалног ризика лица лишених слободе и одлука кривичног суда у погледу санкције.

3. Подобност кандидата:

Кандидаткиња мр Ивана Д. Петровић је магистар дефектолошких наука, научно подручје — превенција и ресоцијализација лица са поремећајима у друштвеном понашању, и до сада је испунила све обавезе предвиђене планом и програмом студија.

Кандидаткиња је узела учешће на следећим националним и међународним научним скуповима:

- Акредитован програм: *«Мултидисциплинарни приступ заштити деце од злостављања и замеаривања»*, КБЦ «ДР. Драгиша Мишовић» и Здравствена Комора Србије, Београд, 2013. године

- Међународни научни скуп: *«VII Међународни научни скуп Специјална едукација и рехабилитација данас»*, Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију Универзитета у Београду, Београд, 2013. године

- Трибина: *«Специјални педагози — прошлост и/или будућност»*, Удружење специјалних педагога Србије, Београд, 2012. године

- Међународни научни скуп: *«Први Конгрес психотерапеута Србије»*, Савез Друштва психотерапеута Србије, Београд, 2011. године

- Међународни научни скуп: *«V Међународни научни скуп Специјална едукација и рехабилитација данас»*, Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију Универзитета у Београду, Златибор, 2011. године

- Конференција: «*FEPTO Meeting – Living od the borderline*», Federation of European Psychodrama Training Organizations, Ковачица, 2010. године
- Међународни научни скуп: «*III Међународни научни скуп Истраживања у специјалној педагозији*», Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију Универзитета у Београду, Златибор, 2009. године
- Међународни научни скуп: «*Дани дефектолога - јануар*», Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију Универзитета у Београду и Друштво дефектолога Србије, Златибор, 2009. године
- Национални научни скуп: «*Здравствена заштита лица лишених слободе*», ОЕБС и Министарство правде и државне управе Р Србије, Београд, 2007. године
- Међународни научни скуп: «*Дани дефектолога - јануар*», Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију Универзитета у Београду и Друштво дефектолога Србије, Врњачка Бања, 2006. године
- Међународни научни скуп: «*Цивилно друштво и надзор над затворима*», ОЕБС, Београд, 2004. године
- Међународни научни скуп: «*12th Congress of the European association for psychotherapy "European Identity & Psychotherapy"*», Европска асоцијација за психотерапију, Савез Друштава психотерапеута Србије и Институт за ментално здравље, Београд, 2004. године
- Међународни научни скуп: «*1st Students International Congress off Medical Sciences*», Медицински Факултет Универзитета у Београду, Београд, 2001. године
- Међународни workshop: «*Transcultural days*», Југословенска психодрамска асоцијација и British Psychodrama Associations, Београд, 2000. године
- Међународни workshop: «*Transcultural days*», Југословенска психодрамска асоцијација и Australian Psychodrama Associations, Београд, 1999. године.

Кандидаткиња је објавила следеће научне радове:

1. Магистарска теза

- 1.1 Петровић, И. (2013). *Индивидуалне и групне форме третмана осуђених лица*, стр. 344. Магистарска теза одбрањена на Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију Универзитета у Београду.

2. Радови саопштени на скупу међународног значаја штампани у изводу

- 2.1 Петровић, И. (2011). Примена психодраме у пеналном сетингу. *Књига резимеа V Међународног научног скупа Специјална едукација и рехабилитација данас*, стр. 145-146. Београд: Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију.
- 2.2 Петровић, И., Мириловић, Н. (2004). Patriarchal environment and domestic violence over women. *Book of Abstracts 12th Congress of the European Association for Psychotherapy »European Identity & Psychotherapy«*, str: 33-34. Belgrade: European Association for Psychotherapy, The Yougoslav Union of Association for Psychotherapy and Institute of Mental Health.
- 2.3 Петровић, И. (2001). The Attitudes of Students of Faculty of Defectology towards Prostitution. *Scientific Program Outline and Abstracts of 1st Medical student's professional Journal*, стр: 39-40. Belgrade: Sicoms.

3. Радови саопштени на скупу међународног значаја штампани у целини

- 3.1 Петровић, И., Илић, З. (2013). Корективне интервенције у третману осуђених лица. *Зборник радова VII Међународног научног скупа Специјална едукација и*

рехабилитација данас, стр: 187-198. Београд: Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију.

4. Радови саопштени на скупу националног значаја штампани у изводу

4.1 Петровић, И. (2011). Психодрамски метод приступа трауми и приказ случаја. *Зборник апстраката Првог Конгреса психотерапеута Србије*, стр: 43-44. Београд: Савез друштва психотерапеута Србије.

4.2 Петровић, И. (2006). Силовање-задовољавање сексуалног нагона или демонстрација моћи. *Зборник резимеа Дани дефектолога-Врњачка Бања*, стр: 151-152. Београд: Савез дефектолога Заједнице Србија и Црна Гора.

5. Радови саопштени на скупу националног значаја штампани у целини

5.1 Петровић, И. (2009). Однос модалитета групне терапије и осталих модалитета институционалног третмана починилаца кривичних дела. У: Радовановић, Д., (др.), *Истраживања у специјалној педагогији*, стр: 323-337. Београд: Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију.

6. Научна критика и полемика

6.1 Петровић, И. (2004). Приказ семинара »Цивилно друштво и надзор над затворима«. *Темид*, стр: 50-53. Београд: Виктимолошко Друштво Србије.

4. Преглед стања у подручју истраживања

Већ је познато да је објашњења узрока криминалног понашања појединца тешко разумети само на основу изолованог приступа појединих наука. Индивидуално центрирана објашњења узрока криминалног понашања временом задобијају своје место у мултидисциплинарном препознавању криминолошких карактеристика окривљених.

Још тридесетих година прошлог века теоретичари наглашавају значај постојања повезаности између диспозиција личности и чињења криминалних деликата. Из потребе научне јавности да се постави дистанца у односу на разумевање окривљеног као другачијег или различитог због својих криминалних карактеристика, наместо генерализованих психолошких истраживања појединца се спроводе структурирана и фокусирана клиничка објашњења криминалног понашања. Ове студије понашања се ослањају на дескриптивни модел: а) особина и б) врста фактора који одређују понашање, због чега се у теоријским објашњењима узрока криминалног понашања пре среће термин тип, него црте личности.

Традиционалнији теоретичари виде профилисање понашања окривљених као конзистентан статички модел. За разлику од њих, теоретичари актуелних концепција личности више виде понашање као динамичнији модел условљен од стране појединца и специфичне ситуације у којој се налази (Shoda, Mischel, Wright, 1994). Међу теоретичарима постоји присутна дебата у вези са тим да ли људи у одређеним ситуацијама показују конзистентност у понашању због инхерентних унутрашњих особина личности или доследност понашања у одређеним ситуацијама није својствена особи и контекстуално је променљива (Pervin, 2002). Олпорт (Allport), Кател (Cattell) и Ајзенк (Eysenck) придају једнак значај важности ситуације и варијабилности индивидуалног понашања. За разлику од њих, Первин (Pervin, 2002) сматра да је много важније питање какву интеракцију остварују карактеристике лица са карактеристикама ситуације, а Ахади и Диенер (Ahadi,

Diener, 1989) да више фактора доприноси манифестовању понашања, да између унутрашњих својстава личности постоји интеракција, али и да ситуације утичу на понашања особа. Чак и када је приметно да је понашање исто у различитим животним ситуацијама, важно је наговестити да не може постојати више различитих разлога за узроке тог понашања, јер сличне акције могу постојати из различитих разлога, а различите акције могу да служе у сличне сврхе (Douglas и др., 1986). Тврдња да људи не реагују на исти начин у потпуно истим животним ситуацијама не може проћи без професионалне потврде, јер посматрајући понашање особе у глобалу, психологија личности нуди објашњења постојања варијација у некриминалном понашању (Funder, Colvin, 1991; Furr, Funder, 2004). Исто показују и аутори попут Грубина (Grubin, 2001) и Бенела и Кантера (Bennell, Canter, 2002), када је у питању криминално понашање.

Актуелност животне ситуације, односно постојање ситуације која ће на неком узрасту особе покренути одређене психолошке механизме у правцу чињења криминалног акта (понашајне склоности, самоефикасност и неутрализација) није једини фактор у опредељивању понашања особе. Ендрјуз и Бонта (Andrews, Bonta, 2006) додају и криминална удружења, као значајан фактор, али и подржавање криминалног понашања. Ови аутори истичу да међу најзначајније факторе ризика криминалног понашања спадају: 1. појава асоцијалног понашања на раном узрасту, 2. темперамент и личне карактеристике појединца погодне за криминалне активности (нпр. импулсивност, ниво агресивности, ниска способност решавања проблема), 3. антидруштвени ставови, вредности и веровања, 4. дружење са прокриминалном околином и изолација из просоцијалне средине, 5. негативна искуства у породици и са родитељима (нпр. оштро родитељско васпитање, лош родитељски надзор, ниска породична кохезија), 6. низак ниво образовног и стручног постигнућа, 7. лоше коришћење слободног времена и низак ниво учешћа у просоцијалним слободним и рекреативним активностима и 8. злоупотреба дрога и алкохола.

Већина теорија биолошког, психолошког, социолошког и интегративног приступа објашњава постојање везе између карактеристика окривљених и карактеристика почињених дела. Ове теорије показују да је криминолошко профилисање лица лишених слободе сложен процес који зависи од когнитивно-афективне компоненте, као што су перцепција и мотивација, али и од контекста ситуације у којој је особа починила криминално дело. Проблем са којим се сусрећу стручњаци данас јесте идентификација основних димензија личности и менталних стања окривљених. Овај димензионални приступ личности претпоставља идентификацију криминолошких аспеката различитих димензија личности, с тим да се неки димензионални скупови међусобно преклапају више, а неки мање (Canter, 2000).

Конкретни проблеми извођења закључака на основу доступних информација указују на то да процес криминолошког профилисања лица није ништа другачији од

осталих конвенционалних закључака из оквира криминолошког контекста. Главно ограничење се једино односи на доступност материјала током истраге (на пр.: време и место извршења дела, карактеристике жртве, итд.), због чега су у овој фази кривичног поступка закључци о особинама личности окривљених често непотпуни, двосмислени и непоздани. Окривљени је значајан извор информација, али је од значаја и то како га доживљавају истражни органи. Иако су интерпретације

личности значајне са аспекта мотивације извршења дела, оне не могу бити од директне помоћи ако немају професионалну позадину и карактер. Свака потрага за мотивом понашања се види као неформалан покушај да се створи објашњавајући модел понашања датог појединца. Међутим, без јасног емпиријског доказа постојања одређених карактеристика окривљених, интерпретације понашајног аспекта личности се заснивају на нивоу спекулација, што се нарочито не сме дозволити ако је реч о процени у вези са изрицањем, извршењем или отпуштањем са извршења казне.

Због чињенице да је криминолошко профилисање лица лишених слободе мултидисциплинарно подручје, у новије време се постављају озбиљна епистемиолошка питања, с обзиром на то да су досадашња сазнања различитих друштвених наука у односу на конкретан проблем истраживања недовољно повезана и фундирана у јединствену целину, значајну за њену апликативност у пракси. Теорија нам нуди импликације за научне оквире постојања претпоставки о појединим факторима личности и ризичних понашања који би могли бити од значаја за одлучивање о томе да ли је лице способно за давање веродостојног исказа током првог саслушања или саслушања у кривичном поступку, да ли симулира менталну болест, да ли је урачунљиво, у односу на екстерну и интерну класификацију лица лишених слободе или у односу на одлучивање о додели условног отпуста.

С друге стране, веродостојност стручног мишљења мора имати своју епистемиолошку основу за то, пре свега због потребе суда за независношћу деловања. Уколико се појаве ситуације где признање има приоритет у односу на поузданост исказа, инструменталност у раду судства ће обилovati непожељном таутологијом. Заснивање процене на закључцима који нису нужно прихваћени изван форензичког контекста не може бити научно валидно, поготово ако је прихваћена од стране експерата.

5. Значај и циљ истраживања са становишта актуелности у одређеној научној области

Тренутне међународне тенденције пеналних система имају важне али контрадикторне импликације на тренутну позицију и изгледе будућности рехабилитације као казнене стратегије. Ово несумњиво упућује на реформу казнене политике са посебним акцентом на криминолошкој процени окривљених. Познато је да од правилне процене окривљених од стране надлежних органа зависи свако даље деловање - од откривања, истраживања и документовања кривичног дела, преко покретања истраге, главног претреса, рочишта за изрицање кривичне санкције, до извршења и отпуштања са извршења казне.

Евидентно је повећање осуђујућих пресуда и коришћења ресурса пенитенсијарних институција, а у циљу одмазде окривљених ради удовољавања потреби јавности за њиховим кажњавањем, с једне стране, али и тренд популистичког кажњавања или културе контроле, с друге стране. Оба мало користе ресурсе криминолошке процене окривљених, а нарочито у време када околности глобалне светске економске рецесије прете да погоршају већ присутне социјалне тензије.

Превазилажење дискрапанце између тренутне праксе и постојећих научних резултата из области казног деловања је од несумњиве важности, те се

интегрисан и стратешки модел свих нивоа институционалног деловања намеће као нужан.

Полазећи од тога да оправданост примене криминолошке процене окривљених налази своје место у моралним аргументима који произилазе из потребе да се нешто уради како правда не би била ометена, долази се до тога да ефикасна примена криминолошког профилисања лица лишених слободе мора бити заснована на емпиријским доказима. Искључујући сваку обавезност постизања онога што је немогуће, у приступу лицу се мора водити рачуна да се направи разлика између онога што се сматра клиничком и онога што се сматра актуарском и структурисаном клиничком проценом у оквиру криминолошког приступа. Криминолошки приступ процени лица лишених слободе не сме бити оријентисан у циљу третирања окривљених зарад задовољења инструменталних потреба оних који са њима раде, већ мора ићи у правцу третирања окривљеног као субјекта процесно-правног деловања. Актуелне методе и технике криминолошког профилисања су усмерене и на окривљеног и на виктимизованог, али и на целокупну заједницу. Криминолошке методе и технике не треба посматрати само са аспекта дефицита и ризика окривљеног, већ и са тог аспекта да лица лишена слободе поседују значајне капацитете који могу указати на правац казненог деловања. Ово је оправдано из угла посматрања рехабилитативног деловања, с обзиром на то да окривљени, уколико му се изрекне казна, својом променом може учинити за заједницу, а посредно и за друштво и за себе. Разлози због којих криминолошка процена лица лишених слободе добија на значају јесу вишеструки и присутни у свим фазама реаговања заједнице.

Криминолошко профилисање лица лишених слободе може помоћи у смањењу броја рецидивираних преступника, јер је индикативно напоменути да ослобађање оних окривљених који би могли поновити преступе може представљати претњу социјалној сигурности грађана. Један од добрих разлога због којих се лица лишена слободе не враћају поновном извршењу кривичних дела јесте продуктивност извршења казне. Иако се огледа у мењању виталних аспеката личности лица лишених слободе, она превасходно зависи од добре процене. Прављење криминолошког профила окривљеног јесте процес који започиње оног тренутка када се појаве основи сумње, а завршава онда када је према окривљеном извршена казна, у крајњој инстанци. Адекватна криминолошка процена профила лица лишених слободе не само да може смањити проблем пренатрпаности пенитенсијарних институција, већ и утицати на економски аспект институционалних друштвених система, с обзиром на издвајања држава за смештај окривљених или електронско праћење окривљених.

Криминолошко профилисање лица лишених слободе је комплексан процес, који умногоме зависи од познавања и значаја метода и техника које се примењују према окривљенима, а њихова мултимодалност указује на потребу јасније научне систематизације, чиме би се учинио покушај превазилажења епистемиолошке дискрапанце у области форензичких наука данас. Превазилажење импровизација у практичним приступима коришћењу криминолошке процене треба да се заснива на планираном, структурираном и континуираном раду у ком се полази од савремених научних достигнућа.

Полазећи од намене истраживања, анализом актуелних трендова у области криминолошког профилисања лица лишених слободе би се добили одговори на

питања о значају и познавању, али и статусу профилисања код нас, генерално. С друге стране, добијени емпиријски материјал би представљао допуну већ постављених теоријских научних подухвата, али и дискурс у усмеравању даљих практичних достигнућа.

Основни – општи теоријски циљ докторске дисертације је усмерен на прикупљање и анализу настанка и развоја идеја и достигнућа о криминолошком профилисању лица лишених слободе, уз нарочит осврт на међународном плану, али и искуства и достигнућа у његовој примени на просторима Републике Србије. Допуњавање теоријског фундамента емпиријском анализом постојећих трендова примене криминолошког профилисања усмерено је у правцу сагледавања примене теоријски анализираних концепата и форми.

Емпиријско истраживање у епистемолошкој равни има за циљ стицање научних сазнања о резултатима досадашњих активности у промоцији различитих метода и техника криминолошког профилисања и улоге стручњака који их спроводе. Практичним циљем предвиђеног истраживачког подухвата се може сматрати анализа постојећих и промоција, развој и осмишљавање ефективнијих решења у реализацији криминолошког профилисања лица лишених слободе.

6. Веза са досадашњим истраживањем

Мали број студијских истраживања примене метода и техника криминолошког профилисања је подложен научној критици и полемици, с обзиром на резултате који указују на бројне научне контроверзе. Један број истраживача наглашава да криминолошко профилисање не сме бити коришћено у оквиру кривичног правосуђа, док други број наглашава супротне концепте и истиче методолошку заснованост и корисност примене криминолошког профилисања.

Дејвис и Фолет (Davis, Follette, 2002) тврде да криминолошко профилисање не би требало да буде примљено на суду ради утврђивања доказа, јер поједини криминолошко-психолошки профили нису доказали кривицу окривљених. Ови аутори заснивају своје тврдње на спроведеној студији у којој сугеришу да се на интуитивном профилисању сви емпиријски засновани докази о карактеристикама понашања оптуженог морају довести у питање пред америчким судовима, јер немају карактер формалне научне типологије починилаца. Представљена студија показује, такође, да се прихватањем криминолошког профилисања подрива способност пороте за давање независног мишљења, с обзиром на то да је под утицајем криминолошког вештачења.

До сличног закључка је дошао и Велс (Wells, 2003) у свом истраживању где је показао да само четири мушкарца од милион убија своје жене, док се 250.000 показује да им се не сме веровати. На основу добијених резултата, поменути аутор закључује да заједничке карактеристике опште популације не треба генерализовати, нарочито у погледу штетних ефеката на лица којима се суди.

Борегард, Лусије и Проул (Beauregard, Lussier, Proulx, 2005) су спровели студију о улози сексуалних мотива и ситуационих фактора на модус операнди силоватеља и импликација на профилисање ове врсте починилаца. Ови истраживачи су открили да веће сексуално узбуђење починилаца, приликом извршења напада жртве, и виши ниво несексуалног насиља условљавају већи ниво организованости модус операнди силоватеља. Студија је показала да сексуално узбуђење често не доводи нужно до

сексалног насиља, због чега поменути аутори закључују да не постоји корелација између криминолошко-психолошких профила посматраних починилаца и дела која су починили.

Кочис, Ирвин, Хејз и Нан (Kocsis, Irwin, Hayes, Nunn, 2000) су спровели студију у којој су користили као узорак пет експерименталних група профајлера, психолога, полицајаца, студената и спиритуалиста. Свакој од група је дат сценарио злочина и доказа, након чега је требало да се одговори на сет питања у вези са физичким карактеристикама, когнитивним процесима, понашањем и социјалном историјом и навикама починиоца како би се креирао његов психолошки профил. Истраживачи су користили као контролну групу појединце који нису имали информације о почињеном делу. Резултати спроведене студије су показали да је експериментална група дала одговоре о профилу починиоца доста детаљније у односу на контролну групу, као и да су у прављењу профила били најпрецизнији, најпре, профајлери, па потом психолози, студенти, полицајци и на крају спиритуалисти. На основу добијених резултата поменути аутори су дошли до два закључка: да друштвена околина показује нетачне стереотипије о починиоцу и да обука профајлера и психолога заједно за искуством и експертизом профајлера ствара идеалну ситуацију за прецизно прављење криминолошко-психолошких профила оних који раде на спровођењу закона.

Кочис (Kocsis, 2003) је урадио истраживање односа вештина потребних за вешто криминолошко-психолошко профилисање и израде ваљаних психолошких профила. У овом истраживању су резултати претходних студија овог аутора обрађени квантитативно-статистичком анализом. Добијени подаци су имплицирали да је криминолошка процена професионалних профајлера прецизнија у целини него код контролне групе испитаника. Резултати ове студије су показали да искуство у истрази, иако је претходно наведено као најважнији део обуке за криминолошко профилисање, има инверзан однос са прецизношћу израде криминолошких профила; другим речима, што је учесник имао мање искуства, то је његова процена била мање тачна. Резултати овог истраживања показују и то да су најважније карактеристике криминолошког профилисања профајлера да поседују способности критичког мишљења и логичког резонувања.

Кочис и Мидлдорп (Kocsis, Middledorp, 2004) су истраживали повезаност веровања у профилисање и тачности криминолошког профила на узорку од 353 учесника. Истраживање је показало постојање позитивне јаке корелације између веровања у и тачности криминолошког профилисања. Корелација је била најјача код поверења учесника у информације садржане у профилу криминалног понашања и историје непознатих починилаца – што је веће поверење у профилисање, то ће се посматрати већи број информација у вези са починиоцима.

Кочис и Хејз (Kocsis, Hayes, 2004) су спровели студију, такође, у којој су на узорку од 59 полицајаца истраживали да ли криминолошко-психолошки профил аутора утиче на тачност перцепције профила појединца. Резултати овог истраживања су показала да су полицајци наводили да су психолошки профили професионалних профајлера више указују на постојање односа између профила и стварног идентитета починиоца.

Кочис, Мидлдорп и Трај (Kocsis, Middledorp, Try, 2005) су истраживали карактеристике и врсте когнитивних процеса који су неопходни за стварање поузданог и добро осмишљеног психолошког профила починиоца. За ово

истраживање су користили тестове меморије и разумевања случаја како би измерили тачност урађених психолошких профила. Узорак су сачињавали професионални профајлери и они који нису професионални профајлери, као и две контролне групе. Резултати ове студије су показали да су најтачнији психолошки профили били они које су урадили професионални профајлери. Истраживање је показало да су одлучујући когнитивни процеси за израду тачних психолошких профила дедуктивно и логично закључивање, као и меморијски капацитет.

О'Конор (O'Connog, 2014), такође, наводи да су од средине деведесетих година прошлог века до данас рађене компаративне студије ефикасности рада истражитеља и криминолошких профајлера, као и да су показале да највећу ефикасност у раду и једни и други остварују приликом комбинације техника и једних и других.

7. Метод истраживања

Пројектом докторске дисертације је предвиђена реализација истраживања емпиријског карактера, путем дескриптивно - експлоративне анализе праксе криминолошког профилисања лица лишених слободе. У делу рада посвећеном обради емпиријских података је предвиђена примена математичко – статистичких метода и техника које треба да укажу на постојање корелативних веза и односа између испитиваних варијабли.

Нацртом истраживања је предвиђена примена следећих метода:

1. анализа садржаја документације – која ће се користити са циљем анализе доступних научних и стручних истраживања из области криминолошког профилисања, анализе међународних и националних извора у вези са криминолошком проценом лица лишених слободе, анализе годишњих статистичких евиденција о кретању криминалитета и од значаја за предмет истраживања; оваквим приступом ће се настојати обезбеђивање увида у релевантне чињенице које су од значаја за проблем криминолошког профилисања лица лишених слободе;

2. компаративни метод – који ће се користити са циљем анализе примене криминолошког профилисања лица лишених слободе у свету и код нас, затим са циљем утврђивања сличности и разлика у институционалној реализацији криминолошког профилисања окривљених, као и са циљем анализе добијених резултата истраживања са већ приказаним резултатима истраживања у овој области;

3. метод анкетирања – који ће се користити са циљем прикупљања података од испитиваног узорка;

4. статистичке методе – које ће се користити ради сређивања података добијених из доступних извора (методе дескриптивне статистике, корелације, дискриминативне анализе и интерне конзистенције).

Добијање примарних података је планирано из извора који су базирани на предвиђеним анкетама. Добијање секундарних података је планирано из доступних научних и стручних извора из области криминолошког профилисања лица лишених слободе, међународних и националних извора у вези са проценом лица лишених слободе, годишњих статистичких евиденција о кретању криминалитета.

У складу са предвиђеним изворима података су издвојене три посебне јединице истраживања: 1. узорак, 2. међународни и национални извори, 3. научни и стручни извори и 4. статистичке евиденције.

Нацртом истраживања је планирано да се анкетирање узорка изврши током радног времена испитаника у њиховим службеним просторијама у Београду. Популацију испитаника би сачињавало најмање 100 службених лица и носилаца функција надлежних органа у кривичном поступку. Узорак би био уједначен по полу и стратификован по типу: судије, јавни тужиоци и полицајци. Нацртом истраживања је планирано да буду обухваћени они испитаници који су претходно потписали сагласност за учествовање у овом истраживању.

Обрада и анализа сирових података би подразумевала фазу сређивања, табеларно приказивање бројчаних података и фазу сумирања података применом дескриптивне статистике (проценти, фреквенције, средње вредности и стандардна девијација). Оповргавање или потврђивање хипотеза је планирано на основу добијене анализе резултата истраживања применом статистичких алгоритама који треба да укажу на постојање корелативних веза и односа испитиваних варијабли. За испитивање степена повезаности понуђених варијабли ће се користити статистичка значајност података добијених применом израчунавања Пирсоновог коефицијента корелације и коефицијента детерминације. За испитивање разлика између три групе испитаника ће се користити дискриминативна анализа — АНОВА. Ради утврђивања коефицијента релијабилности примењених инструмената користиће се Цронбацхов α -коефицијент.

Резултати истраживања ће се приказати табеларно и графички. Тумачење и објашњавање резултата истраживања извешће се на основу свеобухватног проучавања свих планираних садржаја посматране проблематике, као и на основу свих добијених података, где ће се сваки табеларни и графички приказ прокоментарисати, након чега ће се добити потпуна и јасна слика примене метода и техника криминолошког профилисања лица лишених слободе.

Објективне тешкоће и ограничења у истраживању могу представљати доступност података неопходних за истраживање пројектоване проблематике. Наиме, ради се о подацима који нису доступни у потпуности јавности, што ће условити ограниченост њиховог прикупљања и имати утицаја на квалитет истраживања.

8. Очекивани резултати докторске дисертације

Иако се о криминолошком профилисању лица лишених слободе у свету расправља још од краја XIX века, у Европи почетком XX века, у Србији су до данас рађена ретка истраживања. Због тога се очекује да ће предвиђено истраживање допринети прецизнијој концептуализацији и контекстуализацији проблема криминолошког профилисања.

На основу систематизације теоријских и емпиријских сазнања о криминолошком профилисању лица лишених слободе и резултата истраживања различитих аутора, очекује се добијање истраживачких параметара који би могли допринети побољшању праксе примене криминолошког профилисања, чиме би се побољшали и укупни напори друштва у области реинтеграције лица лишених слободе.

9. Оквирни садржај докторске дисертације

УВОД

І ТЕОРИЈСКИ ДЕО

1. **НОРМАТИВНО-ПРАВНИ ИЗВОРИ КРИМИНОЛОШКОГ ПРОФИЛИСАЊА ЛИЦА ЛИШЕНИХ СЛОБОДЕ**
 - 1.1 МЕЂУНАРОДНИ ИЗВОРИ
 - 1.2 НАЦИОНАЛНИ ИЗВОРИ
2. **ТЕОРИЈСКЕ ПОСТАВКЕ У ВЕЗИ СА КРИМИНОЛОШКИМ ПРОФИЛИСАЊЕМ ЛИЦА ЛИШЕНИХ СЛОБОДЕ**
 - 2.1 **БИОЛОШКИ ПРИСТУП**
 - 2.1.1 *Генетске теорије*
 - 2.1.2 *Ендокринолошке теорије*
 - 2.1.3 *Неуролошке теорије*
 - 2.1.4 *Неуро-психолошке теорије*
 - 2.2 **ПСИХОЛОШКИ ПРИСТУП**
 - 2.2.1 *Теорије личности*
 - 2.2.2 *Психоаналитичка психодинамска теорија*
 - 2.2.3 *Бихевиоралне теорије*
 - 2.2.4 *Когнитивне теорије*
 - 2.3 **СОЦИОЛОШКИ ПРИСТУП**
 - 2.3.1 *Теорије неуспеле социјализације*
 - 2.3.2 *Теорије социјалног учења*
 - 2.4 **ИНТЕГРАТИВНИ ПРИСТУП**
 - 2.4.1 *Концепт модела личности и социјално-психолошког модела*
 - 2.4.2 *Теорије тока животног развоја*
3. **ИСТОРИЈСКО-ФИЛОЗОФСКА ОСНОВА КРИМИНОЛОШКОГ ПРОФИЛИСАЊА**
 - 3.1 **ИСТОРИЈСКИ РАЗВОЈ И НАСТАНАК КРИМИНОЛОШКОГ ПРОФИЛИСАЊА**
 - 3.2 **ПОЈМОВНО ОДРЕЂЕЊЕ И ДЕФИНИСАЊЕ КРИМИНОЛОШКОГ ПРОФИЛИСАЊА**
 - 3.3 **ПРИСТУПИ КРИМИНОЛОШКОГ ПРОФИЛИСАЊА**
 - 3.3.1 *Дијагностичка евалуација*
 - 3.3.2 *Психолошко истраживање*
 - 3.3.3 *Анализа понашања*
 - 3.3.4 *Криминално-истражна анализа*
 - 3.3.5 *Профилисање криминалног догађаја*
 - 3.3.6 *Географско профилисање*
 - 3.4 **ЦИЉ И СВРХА КРИМИНОЛОШКОГ ПРОФИЛИСАЊА ЛИЦА ЛИШЕНИХ СЛОБОДЕ**
 - 3.5 **ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ КРИМИНОЛОШКОГ ПРОФИЛИСАЊА**
4. **МЕТОДОЛОГИЈА КРИМИНОЛОШКОГ ПРОФИЛИСАЊА ЛИЦА ЛИШЕНИХ СЛОБОДЕ**
 - 4.1 **МЕТОДЕ КЛИНИЧКЕ КРИМИНОЛОГИЈЕ**
 - 4.1.1 *Криминалошка дијагноза*
 - 4.1.1.1 *Криминалошка психологија: темперамент и карактер, мотиви, емоције и ставови*

- 4.1.1.2 Криминолошка психопатологија: поремећаји расположења, поремећаји личности, психотични поремећаји и ментална ретардација
- 4.1.2 *Криминолошка прогноза*
 - 4.1.2.1 Капацитет криминолошког ризика
 - 4.1.2.2 Социјална прилагођеност/неприлагођеност
 - 4.1.2.3 Опасност по друштво
- 4.1.3 *Планирање, програмирање и праћење третмана*
 - 4.1.3.1 Одређивање циљева третмана
 - 4.1.3.2 Одређивање интервенција третмана
- 4.2 **ТЕХНИКЕ ПРОЦЕНЕ КЛИНИЧКЕ КРИМИНОЛОГИЈЕ**
 - 4.2.1 *Психометријски апарат*
 - 4.2.1.1 Упитник 16 фактора личности (16PF)
 - 4.2.1.2 Тест тематске аперцепције (ТАТ)
 - 4.2.1.3 Роршахов тест
 - 4.2.1.4 Минесота Мултифазни Персонални Инвентар (ММРП)
 - 4.2.1.5 Цртеж људске фигуре (МТ)
 - 4.2.1.6 Векслеров Индивидуални Тест Интелигенције (ВИТ)
 - 4.2.1.7 Милонов Клинички Мултиаксијални Инвентар (МСМ)
 - 4.2.1.8 Нео Инвентар Личности (НЕО-PI-R)
 - 4.2.1.9 Бендер-гешталт тест
 - 4.2.2 *Апарат за процену криминолошког ризика*
 - 4.2.2.1 Неструктурисана клиничка процена
 - 4.2.2.2 Актуарска процена
 - 4.2.2.3 Структурисана клиничка процена
- 5. **ИМПЛИКАЦИЈЕ ЗА ПРИМЕНУ КРИМИНОЛОШКОГ ПРОФИЛИСАЊА ЛИЦА ЛИШЕНИХ СЛОБОДЕ**
 - 5.1 **КРИМИНОЛОШКО ПРОФИЛИСАЊЕ ЛИЦА ЛИШЕНИХ СЛОБОДЕ У ФАЗИ ВОЂЕЊА КРИВИЧНОГ ПОСТУПКА**
 - 5.1.1 *Процена способности лица за давање веродостојног исказа током првог саслушања у претходном поступку*
 - 5.1.2 *Процена способности лица за саслушање у кривичном поступку*
 - 5.1.3 *Процена симулирања менталне болести*
 - 5.1.4 *Процена урачунљивости и постојања кривице лица*
 - 5.1.5 *Процена фактора који утичу на постојање олакшавајућих и отежавајућих околности*
 - 5.2 **КРИМИНОЛОШКО ПРОФИЛИСАЊЕ ЛИЦА ЛИШЕНИХ СЛОБОДЕ НЕПОСРЕДНО ПРЕ И У ФАЗИ ИЗВРШЕЊА КАЗНЕ**
 - 5.2.1 *Екстерна класификација лица лишених слободе*
 - 5.2.1.1 Диференцијација лица лишених слободе у односу на пол
 - 5.2.1.2 Диференцијација лица лишених слободе у односу на криминолошку дијагнозу, прогнозу и потребе за третманом
 - 5.2.2 *Интерна иницијална и накнадна класификација лица лишених слободе*
 - 5.2.2.1 Систем класификације и накнадне класификације на основу типологије личности, интерперсоналне зрелости и интерног вођења случаја лица лишених слободе
 - 5.2.2.2 Систем класификације и накнадне класификације лица лишених слободе на основу принципа ризика, потреба и респонзивности

5.2.3 *Процена у вези са доделом условног отпуста*

6. **АНАЛИЗА ДОСАДАШЊИХ ИСТРАЖИВАЊА**

И И С Т Р А Ж И В А Ч К И Д Е О

1. **ПРЕДСТАВЉАЊЕ ПРОБЛЕМА ИСТРАЖИВАЊА**
2. **КОНКРЕТИЗАЦИЈА ПРЕДМЕТА ИСТРАЖИВАЊА**
3. **ЗНАЧАЈ ИСТРАЖИВАЊА**
4. **ОСНОВНА ИСТРАЖИВАЧКА ПИТАЊА**
5. **СВРХА, ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ИСТРАЖИВАЊА**
6. **ХИПОТЕЗЕ ИСТРАЖИВАЊА**
7. **МЕТОДОЛОШКА ПОСТАВКА ПРОБЛЕМА**
 - 7.1 **МЕТОДЕ ИСТРАЖИВАЊА**
 - 7.2 **ТЕХНИКЕ И ИНСТРУМЕНТИ ИСТРАЖИВАЊА**
 - 7.3 **ВРЕМЕНСКИ ОКВИР ИСТРАЖИВАЊА**
 - 7.4 **ПРОСТОРНИ ОКВИР ИСТРАЖИВАЊА**
 - 7.5 **ИЗВОРИ ПОДАТАКА И ЈЕДИНИЦЕ ИСТРАЖИВАЊА**
 - 7.6 **УЗОРАК ИСТРАЖИВАЊА**
 - 7.7 **СТАТИСТИЧКА ОБРАДА ПОДАТАКА**
8. **ДИСКУСИОНА РАЗМАТРАЊА**
 - 8.1 **АНАЛИЗА ДОБИЈЕНИХ РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА У ОДНОСУ НА ПОВЕЗАНОСТ ИЗМЕЂУ ПОЗНАВАЊА И ЗНАЧАЈА МЕТОДОЛОГИЈЕ КРИМИНОЛОШКОГ ПРОФИЛИСАЊА ЛИЦА ЛИШЕНИХ СЛОБОДЕ**
 - 8.2 **АНАЛИЗА ДОБИЈЕНИХ РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА У ОДНОСУ НА ПОСТОЈАЊЕ РАЗЛИКА У ПОЗНАВАЊУ МЕТОДОЛОГИЈЕ КРИМИНОЛОШКОГ ПРОФИЛИСАЊА ЛИЦА ЛИШЕНИХ СЛОБОДЕ**
 - 8.3 **АНАЛИЗА ДОБИЈЕНИХ РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА У ОДНОСУ НА ПОСТОЈАЊЕ РАЗЛИКА У ПРОЦЕНИ ЗНАЧАЈА МЕТОДОЛОГИЈЕ КРИМИНОЛОШКОГ ПРОФИЛИСАЊА ЛИЦА ЛИШЕНИХ СЛОБОДЕ**
 - 8.4 **АНАЛИЗА ДОБИЈЕНИХ РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА У ОДНОСУ НА ПОСТОЈАЊЕ КОРЕЛАЦИЈЕ ИЗМЕЂУ ПРИСУСТВА ФАКТОРА КРИМИНАЛНОГ РИЗИКА КОД ЛИЦА ЛИШЕНИХ СЛОБОДЕ И ОДЛУКЕ КРИВИЧНОГ СУДА У ПОГЛЕДУ САНКЦИЈЕ**
 - 8.5 **ОГРАНИЧЕЊА ТОКОМ СПРОВОЂЕЊА ИСТРАЖИВАЊА**
 - 8.6 **СМЕРНИЦЕ ЗА БУДУЋА ИСТРАЖИВАЊА**
9. **ЗАКЉУЧНА РАЗМАТРАЊА СА ПРЕПОРУКАМА ЗА ДАЉЕ ДЕЛОВАЊЕ**
10. **ЛИТЕРАТУРА**
11. **ПРИЛОЗИ**
 - 11.1 **ТАБЕЛЕ**
 - 11.2 **ДИЈАГРАМИ**
 - 11.3 **СХЕМЕ**
 - 11.4 **ИНСТРУМЕНТАРИЈУМ**

10. Прелиминарни попис литературе

1. Ahadi, S., Diener, E. (1989). Multiple determinants and effect size. *Journal of Personality and Social Psychology*, 56, 398-406.

2. Alarid, L.F., Reichel, P.L. (2008). *CORRECTIONS: A Contemporary Introduction*. SAMPLE CHAPTER 5: Offender Profiles, Correctional Supervision Levels, and Classification, 119-151. Allyn and Bacon/Longman.
3. Alison, L., Bennell, C., Mokros, A., Ormerod, D. (2002). The personality paradox in offender profiling: A theoretical review of the processes involved in deriving background characteristics from crime scene actions. *Psychology, Public Policy and Law*, 8, 115-135.
4. Alison, L., Smith, M.D., Morgan, K. (2003). Interpreting the accuracy of offender profiles. *Psychology, Crime and Law*, 9(2), 185-195.
5. Alison, L., Goodwill, A., Almond, L., van den Heuvel, C., Winter, J. (2010). Pragmatic solutions to offender profiling and behavioural investigative advice. *Legal and Criminological Psychology*, 15, 115-132.
6. Andrews, D. A., Bonta, J. (2006). *The Psychology of Criminal Conduct (4th ed.)*. Newark NJ: LexisNexis/Matthew Bender.
7. Ault, R.L., Reese, J.T. (1980). A Psychological Assessment of Crime Profiling. *FBI Law Enforcement Bulletin*.
8. Bartol, C.R., Bartol, A.M. (2013). Psychological Profiling: A Focus on Threat and Risk Assessment, 171-204. *Criminal and Behavioral Profiling*. SAGE Publications.
9. Bennell, C., Canter, D. (2002). Linking commercial burglaries by modus operandi: Tests using regression and ROC analysis. *Science & Justice*, 42, 153-164.
10. Beauregard, E., Lussier, P., Proulx, J. (2005). The role of sexual interests and situational factors on rapists' modus operandi: Implications for offender profiling. *Legal and Criminological Psychology*, 10, 265.
11. Bevers, B.L. (2008). *Criminal Psychological Profiling: A Comparative Study of Knowledge and Perception between police officers and Criminology and Criminal Justice Students*. Arlington: University of Texas.
12. Canter, D., Heritage, R. (1990). A Multivariate Model of Sexual Offence Behaviour: Developments in Offender Profiling, *Journal of Forensic Psychiatry*.
13. Canter, D. (1994). *Criminal Shadows: Inside the Mind of the Serial Killer*. London: HaperCollins.
14. Canter, D. (1995a). Psychology of offender profiling. U: Bull, R., Carson, D., *Handbook of psychology in legal contexts*, 343-355. Chichester, UK: John Wiley and Sons.
15. Canter, D. (2000). Offender Profiling and Criminal Differentiation. *Journal of Criminal and Legal Psychology*.
16. Carson, D., Bull, R. (2003). *Handbook of Psychology in Legal Context*. Chichester: Wiley.
17. Davis, D., Follette, W. C. (2002). Rethinking the probative value of evidence: Base rates, intuitive profiling, and the "postdiction" of behavior. *Law and human behavior*, 26(2), 133.
18. Douglas, J., Ressler, R., Burgess, A. W., Hartman, C. (1986). Criminal profiling from crime scene analysis. *Behavioral Sciences & the Law*, 4, 401-421.
19. Du Preez, N. (2003). *Integrated Offender Administration Through Correctional Case Management*. University of South Africa.

20. Ebsike, N. (2007). *The Use of Offender Profiling Evidence in Criminal Cases*. Golden Gate University School of Law.
21. Egger, S. A. (1999). Psychological Profiling: Past, Present, and Future. *Journal of Contemporary Criminal Justice*, 15(3), 243.
22. Farrington, D. (2010). Life-course and developmental theories in criminology. U: McLaughlin, E., Newburn, T., *The SAGE handbook of criminological theory (eds.)*, 248-271. London: SAGE Publications Ltd.
23. Funder, D.C., Colvin, C.R. (1991). Explorations in behavioural consistency: Properties of person, situations, and behaviours. *Journal of Personality and Social Psychology*, 60, 773-794.
24. Furr, R.M., Funder, D.C. (2004). Situational similarity and behavioural consistency: Subjective, objective, variable-centered, and person-centered approaches. *Journal of Research in Personality*, 38, 421-447.
25. Geberth, V. J. (2006). *Practical Homicide Investigations: Tactics, Procedures, and Forensic Techniques (4th ed.)*. Boca Raton, CRC Press/Taylor and Francis.
26. Gordon, H., Lindqvist, P. (2007). Forensic Psychiatry in Europe. *Psychiatric Bulletin*, 31, 421-424.
27. Gross, H. (1911). *Criminal Psychology: A manual for judges, practitioners, and students*. Publication No. 13: Patterson Smith reprint series in criminology, law enforcement, and social problems. New Jersey: Montclair.
28. Grubin, D. (1994). Sexual murder. *British Journal of Psychiatry*, 165, 624-629.
29. Hagan, F. E. (1994). *Introduction to Criminology (3rd ed.)*. Chicago: Nelson-Hall Publishers.
30. Holmes, M. R., Holmes, T. S. (1996). *Profiling Violent Crimes: An Investigative Tool (2nd ed.)*. Sage Publications.
31. Holmes, R., Holmes, S. (2009). The Rationale for Psychological Profiling, 42-52. *Profiling Violent Crimes: An Investigative Tool (4th ed.)*. SAGE Publications.
32. Hooton, A. E. (1939). *Crime and Man*. Cambridge: Harvard University Press.
33. Jackson, J.L., Bekerian, D.A. (1997). *Offender profiling: theory, research and practice*. Chichester: Wiley.
34. Kocsis, R. N., Irwin, H. J., Hayes, A. F., Nunn, R. (2000). Expertise in psychological profiling: A comparative assessment. *Journal of Interpersonal Violence*, 15(3), 311.
35. Kocsis, R. N. (2003). Criminal psychological profiling: Validities and abilities. *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*, 47(2), 126.
36. Kocsis, R. N., Heller, G. Z. (2004). Believing is seeing II: Beliefs and perceptions of criminal psychological profiles. *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*, 48(3), 313.
37. Kocsis, R. N., Hayes, A. F. (2004). Believing is seeing? Investigating the perceived accuracy of criminal psychological profiles. *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*, 48(2), 149.
38. Kocsis, R. N., Middeldorp, J. (2004). Believing is seeing III: Perceptions of content in criminal psychological profiles. *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*, 48(4), 477.

39. Kocsis, R. N., Middledorp, J., Try, A. C. (2005). Cognitive processes in criminal profile construction: A preliminary study. *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*, 49(6), 662.
40. Krivični zakonik. Službeni glasnik br. 104/2013.
Pristupljeno na <http://www.paragraf.rs/>.
41. Listwan-Johnson, S. (2001). *Personality and Criminal Behaviour: Reconsidering the Individual*. University of Cincinnati.
42. Manzanera, L. R. (1981). *CRIMINOLOGIA*. Mexico: Editorial Porrúa, S. A.
43. Moffat, K. H. (2010). Actuarial Sentencing: An "Unsettled" Proposition. *University at Albany, Symposium on Sentencing*.
44. Motiuk, L. L. (2012). Risk/Needs Assessment: From Theory and Methods to Policy and Practice. U: *Resource Material Series No. 88*, 3-14. Tokio: Unafei.
45. O'Connor, T. (2014). History of Profiling. *MegaLinks in Criminal Justice*.
46. Pervin, L. A. (2002). *Current controversies and issues in personality (3rd. ed.)*. John Wiley & Sons Inc.
47. Rolison, J. J., Hanoch, Y., Gummerum, M. (2013). Characteristics of offenders: the HEXACO model of personality as a framework for studying offender's personality. *The Journal of Forensic Psychiatry and Psychology*, 24(1), 71-82.
48. Serin, R., Lloyd, C. D., Hanby, L. (2010). Enhancing offender re-entry: An integrated model for enhancing offender re-entry. *European Journal of Probation*, University of Bucharest, 2(2), 53-75.
49. Shoda, Y., Mischel, W., Wright, J. C. (1994). Intraindividual stability in the organization and patterning of behavior: Incorporating psychological situations into the idiographic analysis of personality. *Journal of Personality and Social Psychology*, 67, 674-687.
50. Sivnarain, R. (2010). *THE VALUE OF INVESTIGATIVE PROFILING OF FRAUD OFFENDERS FORENSIC INVESTIGATORS*. University of South Africa.
51. Sissons, M.K.A. (2013). *The Clinical Utility of Personality Profiles of High-Risk Offenders in Rehabilitation*. Wellington: Victoria University.
52. Snook, B., Gendreau, P., Bennell, C., Taylor, P. (2008). Criminal Profiling: Granfalloon and Gobbledygook. *SKEPTIC*, 14(2), 36-41.
53. Towl, G. J., Crighton, D. A. (2003). *The Handbook of Psychology for Forensic Practitioners*. London, New York: Routledge.
54. Turvey, B. (2008). *Criminal Profiling: An Introduction to Behavioral Evidence Analysis*. Burlington: Academic Press.
55. Van Voorhis, P., Braswell, M., Lester, D. (2007). *Correctional counseling and rehabilitation, (7th ed.)*. New Providence: Anderson Publishing.
56. Vettor, S. L. (2011). *Offender profiling: a review, critique, and an investigation of the influence of context, perception, and motivations on sexual offending*. The University of Birmingham.
57. Ward, T., Brown, M. (2004). The Good Lives Model and conceptual issues in offender rehabilitation. *Psychology, Crime & Law*, 10, 243-57.
58. Ward, T., Maruna, S. (2007). *Rehabilitation*. New York: Routledge.
59. Waters, K. (1978). *Impact of the presentence report on sentencing*. Department of Criminology, University of Ottawa.

60. Wells, G. L. (2003). Murder, extramarital affairs, and the issue of probative value. *Law and human behavior*, 27(6), 623.
61. Yursza-Warfield, G.A.R. (2012). *Managing mentally ill inmates in Massachusetts: risk assessment, classification, and programming in a house of correction*. Northeastern University.
62. Zakon o izvršenju krivičnih sankcija Republike Srbije. Službeni glasnik br. 55/2014.
Pristupljeno na <http://www.paragraf.rs/>.
63. Zakonik o krivičnom postupku. Službeni glasnik br. 45/2013.
Pristupljeno na <http://www.paragraf.rs/>.
64. Zinn, R.J. (2007). *Incarcerated Perpetrators of House Robbery as a Source of Crime Intelligence*. Unisa: Pretoria.

11. Име ментора са образложењем

Имајући у виду предмет докторске дисертације, уз уважавање предлога кандидата, Комисија предлаже да се за ментора одреди проф. др Снежана Соковић, редовни професор Правног факултета Универзитета у Крагујевцу, ужа научна област: кривично-правна

12. Научна област дисертације

Предмет истраживања има интердисциплинарну димензију, а релевантна проблематика спада у предмет истраживања више наука и то: Кривичног права, Криминологије, Пенологије, Криминалистике, Криминалне политике, Психологије.

13. Научна област чланова Комисије

Одлуком Наставно-научног већа Правног факултета у Крагујевцу, бр. 1940/19 од 18. 06. 2014. формирана је Комисија за оцену подобности теме докторске дисертације под називом "*Криминолошко профилисање лица лишених слободе*", кандидаткиње *мр Иване Д. Петровић* у саставу:

1. др Снежана Соковић, редовни професор Правног факултета Универзитета у Крагујевцу, ужа научна област: кривично-правна
2. др Станко Бејатовић, редовни професор Правног факултета Универзитета у Крагујевцу, ужа научна област: кривично-правна
3. др Данка Радуловић, ванредни професор Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију Универзитета у Београду, ужа научна област: психологија

14. Закључак Комисије

Имајући у виду све претходно наведено, Комисија сматра да је предложена тема веома актуелна и научно-теоријски и практично значајна, да је прецизно формулисана и да код нас није довољно истраживана. Предложени концепт рада, методолошки приступ и списак литературе који ће бити коришћен у истраживању одговарају предмету и циљу рада и хипотетичком оквиру истраживања, а

досадашњи рад кандидаткиње мр Иване Д. Петровић чини је оспособљеном да предложеној тему квалитетно обради.

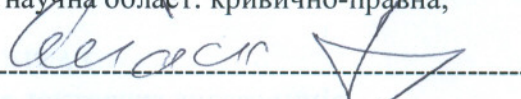
На основу свега изложеног, Комисија сматра да је предложена тема подобна за израду докторске дисертације и предлаже Наставно-научном већу Правног факултета у Крагујевцу да донесе одлуку којом се кандидаткињи мр Ивани Д. Петровић одобрава израда докторске дисертације под називом "Криминолошко профилисање лица лишених слободе".

КОМИСИЈА:

др Снежана Соковић, редовни професор
Правног факултета Универзитета у Крагујевцу,
ужа научна област: кривично-правна;

др Станко Бејатовић, редовни професор
Правног факултета Универзитета у Крагујевцу,
ужа научна област: кривично-правна;

др Данка Радуловић, ванредни професор
Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију
Универзитета у Београду,
ужа научна област: психологија;